

Κ. Χ. Λουκόπουλος: ΛΕΠΙΔΟΠΤΕΡΑ ή ΜΟΝΟΗΜΕΡΕΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ: (η αρχή το τέλος, και μερικά τσιγάρα ενδιάμεσα)

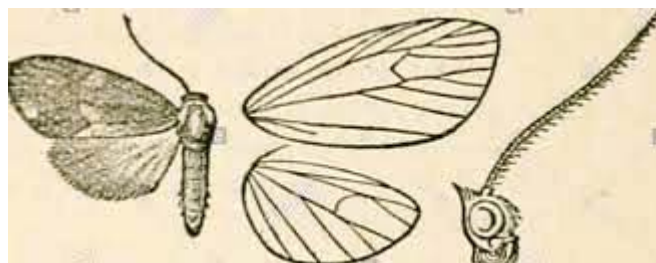
Αναγνωστικά σχόλια για το βιβλίο του Αναστάση Μαδαμόπουλου «Λεπιδόπτερα (one day cruises)», εκδόσεις Έναστρον

Κωνσταντίνος Λουκόπουλος - 30 Ιουνίου 2019

ΕΧΟΝΤΑΣ ΠΡΟΣΦΑΤΩΣ ανακάμψει από το μαγικό ταξίδι στο Αυτό (Det) της Δανέζας ποιήτριας Ίνγκερ Κρίστενσεν, ένα πεζογράφημα φτιαγμένο σαν οδηγός της Φιλοσοφίας της Γλώσσας με όρους προτασιακών τύπων, γραμμένο περίπου σαν το Τρακτάτους του Βίτγκενστάιν, είχα αποφασίσει να στραφώ σε ένα από τα πιο πρόσφατα έργα της ώστε να απολαύσω την επίγευση της νεωτερικότητάς της μες στον χρόνο. Με έκπληξή μου διαπίστωσα ότι ο τίτλος του πλέον αντιπροσωπευτικού της έργου της δεκαετίας του '90 ήταν «Η Κοιλιά των Πεταλούδων», ενώ ταυτόχρονα, μου είχε μόλις εμπιστευθεί ο συγγραφέας Αναστάσης Μαδαμόπουλος, την πλήρη μορφή των «Λεπιδόπττερων», ελάχιστα πριν σταλούν στο τυπογραφείο. Η συμπαντική ταυτοχρονία με ξάφνιασε μα και με εντρίγκαρε. Έπεσα με τα μούτρα στο διάβασμα αναβάλλοντας ην «Κοιλιά των Πεταλούδων» έως ότου, με το καλό, «ανακάμψω» από τα Λεπιδόπτερα.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΑΠΟΖΗΜΙΩΝΕΙ απόλυτα, τον όποιο διψασμένο: για την ποίηση, για τη φιλοσοφία, για το στοχασμό, για την εικαστική πανδαισία, ακόμη και για τη μουσική (αξέχαστη στιγμή όπου σιγούν τα έλυτρα των γρύλλων για να ακουστεί το ψυχορράγημα των πεταλούδων στη Μεγάλη Αγρύπνια για τις Ψυχές στο Νειμποριό). Δεν υπάρχει χαραμάδα οντολογικής πληρότητας που να μην φωτίζεται.

Θα αποφύγω να επεκταθώ στο σύνολο του έργου επικεντρώνοντας σε δυο – κυρίως- προκείμενες που διατρέχουν όλα -σχεδόν- τα κείμενα και μου έκαμαν εντύπωση: στην αντίστιξη ανάμεσα στο άμορφο και στη μορφή, που καλλιεργεί από μόνη της ένα δοκιμακό περιβάλλον για να αναπτυχθεί μια αισθητική θεωρία περί κάλλους και στη σύλληψη της αρχής, του τέλους και της διάρκειας, που καταλήγει να παράγει μια μορφή διδασκαλίας της Φιλοσοφίας του Χρόνου. Αυτά, συν μια έμμεση και έκκεντρη συζήτηση περί ποίησης που αναδύεται διαρκώς, διότι με αφορμή τα οντολογικά ερωτήματα, παρέχονται τα κλειδιά ώστε να ανοιχθούν οι στρόφιγγες και να πλημμυρίσουν οι ποιητικές κρήνες. Όσο κι αν το κείμενο μοιάζει να αναδεικνύει την ευαισθησία του μέσα από την αρτιότητα μα και την ακρίβεια, την αυστηρότητα και την αποτελεσματικότητα της γλώσσας, ως οφείλει ένας άριστος φιλόλογος να κάνει, η ποίηση είναι πανταχού παρούσα, έτοιμη να παρεισφρήσει ακόμη και ως μορφή (διότι ως περιεχόμενο είναι κραταιά) κρυφοκοιτάζοντας.

A. ΞΕΚΙΝΩ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΙΞΗ ανάμεσα στο άμορφο και την μορφή. Η απόλυτη απέχθεια απέναντι σε εκείνο που προηγείται, στο αποκρουστικά ατελές, στο ασχημάτιστο, στο ά-σχημο της κάμπιας (εκείνο που αναγκάζεται να διαβιού δίχως την οριστικοποίηση του σχήματος, που φέρει – παρόλα αυτά – τις ίδιες ανάγκες με το δυνητικό του δυσκοπότηρο μα και με το αγίασμα που ετοιμάζεται εντός του) αντιδιαστέλλεται σταθερά στην απόλυτη αφοσίωση, στο δέος, στον σεβασμό και στον θαυμασμό προς το αρχαιοελληνικό κάλλος, στην χριστιανική ωραιότητα και στην αρτιότητα της απόλυτης σύνθεσης του λεπιδόπτερου που θα προκύψει από την χρυσαλλίδα, για το οποίο λεπιδόπτερο διόλου τυχαία, αμφότεροι οι δύο λεξικογραφικοί ορισμοί που παρατίθενται στην αρχή των κειμένων παραπέμπουν στην βαθιά (αρχαιοελληνική ή ελληνοχριστιανική) ουσία της *Η ταύτιση της τελειότητας με την αισθητική του κάλλους*. Κι όσο κι αν αποστρέφεται ο συγγραφέας την κάμπια μετά βδελυγμίας, τόσο θα υμνήσει το κουκούλι της, το ιερό νεκύδαλλο, όπως θα υμνήσει κατ' αντιστοιχία, έμπλεος διακειμενικότητας, τη γυναικεία μήτρα ταυτίζοντάς την με τη συγγραφική πένα – που έτεκεν την ομορφιά και τη σαγήνη μιας οδοντικής Λολίτας του Ναμπόκοφ, ή μιας χειλικής Αγγελικούλας του Παπαδιαμάντη με την ίδια τρυφερότητα που θα υμνήσει τη σύζυγό του, την τρυφερότητα που θα παραθέσει λεπτομέρειες και τελετουργικά που εφήρμοζε η πεθερά του, η θα ξεσκονίσει θα γυαλίσει και θα επανορίσει τη χρήση αντικειμένων που ανάλογα της μορφής, και της εικαστικής τους τοποθέτησης τακτοποιούνται με τρόπο ώστε να κατασκευάζουν συνθέσεις που περιέχουν ουσία, τελετουργικό, μνήμη και το αναιδές, ξεδιάντροπο και υπερφίαλο μα τόσο ανθρώπινο πάθος για τη ζωή και τις ομορφιές της. Λέω ανθρώπινο, διότι μόνο ο άνθρωπος, που φέρει τη συνείδηση της φθοράς του, αντιλαμβάνεται έτσι τη ζωή: σαν ένα παιγνίδι που όπου να 'ναι θα τελειώσει.

B. ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ ΟΜΩΣ, η αφοσίωσή του και η εμπιστοσύνη του στις συμμετρίες, στη συμπαντική γεωμετρία, στην ακολουθία Φιμπονάτσι, στην ποίηση που εγγράφεται στην απειροελάχιστη χρονική μονάδα θα προσθέσει την παράμετρο του χρόνου· διότι ουδέποτε ο χρόνος υφίσταται ως στιγμή, το βέλος του εμπεριέχει την διάρκεια, τη διαδικασία και η ομορφιά της συμμετρίας εκεί μέσα θα αναδειχθεί. Θα οδηγήσει μεν, νομοτελειακά, στην καρφίτσα του συλλέκτη από τη μια ή στην απλή εύθρυπτη λήθη της φθοράς από την άλλη, θα είναι όμως, όσο διήρκεσε, μια κοτζάμ μονοήμερη κρουαζιέρα. Οι πεταλούδες, με προεξέχουσα την πεταλούδα Μονάρχη που θυσιάζει γενιές ολόκληρες εν πτήση ώστε να μεταφέρει με ασφάλεια το γένος της στον αποδημητικό παράδεισο, αρκούνται στο ταξίδι. Μια τέτοια νοθεσία είναι το βιβλίο αυτό. Ένας ταξιδιωτικός οδηγός της διαδρομής. Οι άβολες στιγμές και το στρίμωγμα στα αεροδρόμια για το τσεκ ιν πριν, καθώς και τα μουσεία, οι τσάρκες και οι φλανερί που μας περιμένουν στο μεταφυσικό επέκεινα, απλά δεν είναι δική μας δουλειά. Ευχαριστώ τον συγγραφέα για την τιμή να μου εμπιστευθεί να πρωτοδιαβάσω το βιβλίο ετούτο. Δεν λέω υπερβολές. Τελειώνοντας αισθάνθηκα να αδυνατίζω και να βγάζω φτερά. Ακόμη κι έτσι βέβαια, απέχω πολύ από το να με πεις λεπιδόπτερο. Τρέμω κι εγώ, όπως κι όλοι μας, το καταραμένο τέλος.

(Πρώτη δημοσίευση στο περιοδικό Κλεψύδρα – τεύχος 16, Μάιος του 2019)